

Секція 4. Інклюзивний розвиток регіону: маркетингове та логістичне
забезпечення

д.е.н., проф. Балджи М.Д.

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ЕКОНОМІКИ В ТУРИСТИЧНО- РЕКРЕАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ

Сучасний соціально-економічний розвиток в європейських країнах базується на домінантах сталості та інклюзивності. Положення сталості ґрунтуються на засадах здійснення принципів соціо-еколого-економічної спрямованості, але їх реалізація не завжди досягає результатів у зв'язку з відсутністю зацікавленості суб'єктів господарювання та місцевих жителів. Інклюзивна економіка передбачає створення умов для повного використання трудового потенціалу та соціального залучення широких верств населення до загально-економічного процесу з метою подолання бідності, рівноправного розподілу благ, створення економічних можливостей для приватного сектору. При цьому інклюзивний підхід несе довгострокову перспективу, оскільки основна увага приділяється продуктивній зайнятості як засобу зменшення розшарування суспільства за рівнем доходів та підвищення рівня життя менш забезпечених верств населення, і в кінцевому підсумку – збережене довкілля і здорове суспільство виправдають зусилля на впровадження інклюзії [1].

Використання принципів інклюзивності вважаємо за доречне в окремих галузях економіки. Актуальність обраної теми пов'язана із запровадженням положень інклюзивної економіки в провідній галузі на рівні регіону, в якості якої обрана туристично-рекреаційна, як одна з перспективних для України.

Всесвітній економічний форум у Давосі в 2017 р. оцінив рейтинг України в туризмі, поставивши її на 88-е місце [2]. Під час складання рейтингу враховувалися такі чинники, як наявність збройних конфліктів на території держави, рівень злочинності та терористична загроза. Але ситуація

поліпшується, оскільки в 2014–2015 рр. у зв'язку з кризою та воєнними діями на сході країни Україна взагалі не увійшла в рейтинг. У питанні ціноутворення для європейського туриста Україна досить приваблива і займає 45-е місце в 2017 р. Вкрай низьке місце наша країна займає в питанні інвестицій до туристичний бізнес – 124-е у 2017 р. [3].

Розроблені положення інклюзивності вперше обґрунтовані в 2017 році. Індекс інклюзивного зростання і розвитку запропоновано на 48-му Всесвітньому економічному форумі в Давосі як альтернативний ВВП на душу населення показник. При його розрахунку враховується в цілому 12 показників, згрупованих за 3 групами:

1. Зростання та розвиток (ВВП на душу населення в доларах США, продуктивність праці, здорова тривалість життя, зайнятість);
2. Інклюзивність (нерівність доходів, рівень бідності, нерівність багатства, медіанний дохід доларів на день (за паритетом купівельної спроможності) на душу населення);
3. Рівність між поколіннями та стійкість (чисті заощадження, викиди CO₂ на одиницю ВВП, державний борг, співвідношення населення працездатного віку до непрацездатного).

Туризм є однією з найбільш перспективних галузей світової економіки. Крім цього, він для 40% країн – головне, а для близько 80% є одним з п'яти основних джерел доходу [4].

Слід зазначити, що Україна, маючи величезний потенціал (зручне географічне розташування, сприятливий клімат, різноманітний рельєф), суттєво відстає від світових лідерів, посідаючи лише 20 місце серед країн світу з отримання сукупного річного доходу від провадження туристичної діяльності. Частка туристичної галузі у структурі ВВП України за різними оцінками складає від 1% до 5% (середньосвітовий рівень близько 9%) [5].

Для туристично-рекреаційній галузі вважаємо доречним задіяти параметри інклюзивності, розробивши положення залучення всіх зацікавлених осіб, що мешкають на території регіону та можуть бути залучені до процесу

господарювання. Визначаючи структурні елементи туристичної галузі, підкреслимо, що кожна особистість відчуває важливість свого життя й може бути залучена до різних видів діяльності. Інклюзивний підхід обумовлює гармонізацію людського, природного і виробничого капіталу за кількісними та якісними параметрами, до яких мають бути залучені показники соціо-еколого-економічної спрямованості.

Отже, розглядаючи розвиток інклюзивної економіки в туристично-рекреаційній галузі регіону вважаємо за доречне підкреслити необхідність визначення рівня залучення всіх господарюючих суб'єктів та місцевих жителів в загальному економічному процесі з метою покращення не тільки фінансової складової життєзабезпечення, а й рівня соціальних та екологічних елементів.

Література

1. Антонюк, Л., Гуменна, О., Поручник, А., Тарута, С., Харламова, Г., Чала, Н. (2018). *Біла книга економічної політики України до 2030 року: національний і регіональний виміри*. Київ: СПД Павленко.
2. ZIK. (2017). *Ресурс: У рейтингу туризму Україна посідає 88-е місце*. Доступ через https://zik.ua/news/2017/04/17/u_reytyngu_turyzmu_ukraina_posidaie_88_mistse_zv_it_davosu_1081057
3. Трохимець, О. І., Шелеметьєва, Т. В. (2018). Дослідження сучасного стану фінансових та економічних відносин у розвитку туризму в Україні. *Держава та регіони*. 5 (104). 46-54.
4. Папп, В. В. (2015) Роль готельного господарства у розвитку туризму в регіоні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. (2) 46. 207-212.
5. Державний комітет статистики України. (2019). *Ресурс: Офіційний сайт Державного комітету статистики України*. Доступ через <http://ukrstat.gov.ua/>